1Н// 304115
(039)

Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь

Установа адукацыі
«Беларускі дзяржаўны педагагічны ўніверсітэт
імя Максіма Танка»

Н.У. Чайка

ТЫПАЛОГІЯ ЭЛІПСІСА Ў СІНТАКСІЧНАЙ СІСТЭМЕ БЕЛАРУСКАЙ МОВЫ

Манаграфія

Мінск
2012

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Нацыянальная бібліятэка Беларусі

ЗМЕСТ

Дадатак А. Кампаненты семантычнай структуры канструкцый з эліпсісам дзеяслова 3

Дадатак Б. Прадуктыўнасць мадэлей канструкцый з эліпсісам дзеяслова 9

Б.1. Дынамічна-лакатыўны тып 10
Б.2. Экзістэнцыяльна-лакатыўны тып 22
Б.3. Акцыянальныя тыпы 26
Б.4. Лакатыўна-пацыентыўны тып 37
Б.5. Акцыянальна-дэліберыятыўны тып 41
Б.6. Статальны тып 45
Б.7. Экзістэнцыяльна-тэмпаральны тып 47
Б.8. Рэляцыйны тып 49

Дадатак В. Частотнасць структурных тыпаў канструкцый з эліпсісам дзеяслова 51

В.1. Поліпрэдыкатыўны тып 52
В.2. Звышфразавы тып: самастойныя сінтаксічныя адзінкі ў структуры звышфразавага адзінства 63
В.3. Звышфразавы тып: эліптычныя і парцэляваныя канструкцыі ў структуры звышфразавага адзінства 76
В.4. Ускладнена-паратаксічны тып 84
В.5. Ускладнена-паўпрэдыкатыўны тып 89
В.5.1. Эліптычныя канструкцыі з адасобленымі азначэннямі 89
В.5.2. Эліптычныя канструкцыі з адасобленымі акалічнасцямі 91
В.6. Ускладнена-параўнальны тып 94
В.7. Ускладнена-далучальны тып 96
В.8. Ускладнена-паратаксічны тып 98
В.8.1. Ускладнена-інтрадуктыўны тып (з устаўнымі канструкцыямі) 98
В.8.2. Ускладнена-інтрадуктыўны тып (са звароткамі) 101

Дадатак Г. Кампенсаторныя семантычныя кампаненты ў канструкцыях з эліпсісам дзеяслова 103

Г.1. Дынамічна-лакатыўны тып 104
Г.2. Акцыянальныя тыпы 110
Г.3. Лакатыўна-пацыентыўны тып 120
Г.4. Акцыянальна-дэліберыятыўны тып 122
Г.5. Экзістэнцыяльна-лакатыўны тып 125
Г.6. Статальны тып 128
Г.7. Экзістэнцыянальна-тэмпаральны тып 130
Г.8. Рэляцыйны тып 132

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Дадатак Д. Функцыянаванне канструкцый з эліпсісам дзеяслова 134
Д.1. Выражэнне прэдыкатыўных катэгорый у канструкцыях з эліпсісам дзеяслова 135
Д.1.1. Выражэнне катэгорыі тэмпаральнасці 135
Д.1.2. Выражэнне катэгорыі мадальнасці 142
Д.1.3. Выражэнне катэгорыі персанальнасці 149
Д.2. Канструкцыйная поліфункцыянальнасць сінтаксем у парадыгме структурна-сінтаксічных мадыфікацый.. 155
Д.2.1. Канструкцыйна-трансфармацыйныя фактары поліфункцыянальнасці сінтаксем 155
Д.2.2. Канструкцыйна-катэгарыяльныя фактары поліфункцыянальнасці сінтаксем 166
Д.2.3. Логіка-семантычныя фактары поліфункцыянальнасці сінтаксем .. 174
Дадатак Е. Акт аб укараненні...177

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

В.8. УСКЛАДНЕНА-ІНТРАДУКТЫЎНЫ ТЫП

В.8.1. Ускладнена-інтрадуктыўны тып (з устаўнымі канструкцыямі)

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Характарыстыка структурнага кампанента	Сінтаксічная		Агульная колькасць	Працэнтныя суадносіны	Прыклады
	сувязь	адзінка			
Устаўныя канструкцыі, што паясняюць або ўдакладняюць змест эліпсаванай лексемы	Інтрадуктыўная	Словазлучэнне	18	20 %	*Сямён Пятровіч – малады настаўнік (дзе поездам, дзе падводай) – да свайго новага месца працы* («Настаўніцкая газета»)
		Сказ	23	25 %	*Безумоўна, іншым рэгіёнам цяпер ёсць чаму павучыцца ва ўладаў Віцебска. Яны робяць усё для таго, каб першыя гадзіны сумеснага жыцця наваспечаных мужа і жонкі былі насычаныя мноствам сюрпрызаў. Маладыя цяпер пасля вяселля – у выканкам (а традыцыя падымацца на вежу і паглядзець адтуль на горад ужо прыжылася)* («Звязда»)
Устаўныя канструкцыі, што змяшчаюць эліпсаваную лексему	Інтрадуктыўная	Сказ	25	27 %	*У Петразаводску Наталля Прушынская хадзіла ў дзіцячы сад, закончыла першы клас. У 1949 годзе Наталля з маці і братам – зноў у Гомель (а вярнуцца іх прымусілі абставіны: бацьку перавялі на працу на Гомсельмаш)* (ЛіМ)
Устаўныя канструкцыі, што змяшчаюць сінанімічную (у адносінах да эліпсаванай) лексему	Інтрадуктыўная	Сказ	14	15 %	*Хлопцы дружнай грамадою – у бок Нёмана (а яны любілі прагульвацца вечарамі)* («Мы і час»)

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

Заканчэнне табліцы

Характарыстыка структурнага кампанента	Сінтаксічная		Агульная колькасць	Працэнтныя суадносіны	Прыклады
	сувязь	адзінка			
Устаўныя канструкцыі са значэннем мімалётнай заўвагі, што дубліруюць эліпсаваную лексему	Інтрадуктыўная	Сказ	12	13 %	*Бабуля ўвесь час пра даваеннае мінулае пасёлка (а ёй было што расказаць)* («Настаўнік»)
Усяго			**92**	**100 %**	

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ